הִלְכוֹת צִיצִית סִימָן יד

יד דִּינֵי צִיצִית שֶׁעֲשָׂאָן גּוֹי וְנָשִׁים, וְטַלִּית שְׁאוֹלָה. וּבוֹ ה' סְעִיפִים:

א [א] (א) **צִיצִית** (ע"פ) שֶׁעֲשָׂאָן אֵינוֹ יְהוּדִי, דִּכְתִיב פָּסוּל, דִּכְתִיב (במדבר טו (מ)) 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְאַפּוקֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. וְהָאִשָּׁה כְּשֵׁרָה לַעֲשׂוֹתָן. הַגָּה: וְיֵשׁ מַחְמִירִין (ג) [ב] (ב) * לְהַצְרִיךְ אֲנָשִׁים (ג) שֶׁיַּעֲשׂוּ אוֹתָן, (ד) * וְטוֹב לַעֲשׂוֹת כֵּן (ה) לְכַתְּחִלָּה (מרדכי הלכות קטנות (פ' מפקמט) והגהות מיימון מהלכות ציצית (פ"ע פוס ט) ותוספות (ניטין) דף (מ"ב) [מ"ה] (ע"ב ד"ה כל)): **ב** * הַטִּיל יִשְׂרָאֵל צִיצִיּוֹת בְּבָגְדוֹ (ג) (ו) * בִּלֹא כְּנָפָיו, אִם אֵין צִיצִיּוֹת אֲחֵרִים (מְצוּיִים) לְהַכְשִׁירוֹ יֵשׁ לִסְמֹךְ (ז) [ד] (ז) עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁמַּכְשִׁיר, אֲבָל

א א צִיצִית (ע) שֶׁעֲשָׂאָן אֵינוֹ יְהוּדִי פָּסוּל, דִּכְתִיב 'דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְאַפּוקֵי אֵינוֹ יְהוּדִי. ב וְהָאִשָּׁה כְּשֵׁרָה לַעֲשׂוֹתָן. הַגָּה: וְיֵשׁ מַחְמִירִין * לְהַצְרִיךְ אֲנָשִׁים שֶׁיַּעֲשׂוּ אוֹתָן, וְטוֹב לַעֲשׂוֹת כֵּן לְכַתְּחִלָּה (מרדכי הלכות קטנות (פ' מפקמט) והגהות מיימון מהלכות ציצית (פ"ע פוס ט) ותוספות (ניטין) דף (מ"ב) [מ"ה] (ע"ב ד"ה כל)): ב ג הַטִּיל יִשְׂרָאֵל צִיצִיּוֹת בְּבָגְדוֹ (ג) (ו) * בִּלֹא כְּנָפָיו, אִם אֵין צִיצִיּוֹת אֲחֵרִים (מְצוּיִים) לְהַכְשִׁירוֹ יֵשׁ לִסְמֹךְ (ז) [ד] (ז) עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁמַּכְשִׁיר, אֲבָל

א מנחות מ"ב (ע"א). ב התוספות (ד"ה מנין) והרא"ש שם (סי' יג). ג הרא"ש בהלכות ציצית (סי' יד) פוסל ורמב"ם בפרק א' מהלכות ציצית (ה"ב) מכשיר.

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א [א] שֶׁעֲשָׂאָן. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וּבְעוֹלַת תָּמִיד (סק"ח) נִסְתַּפֵּק בְּיִשְׂרָאֵל מְסִיעַ, וּבְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"א) כָּתַב שֶׁפָּסוּל. וְאִם עָשָׂה יִשְׂרָאֵל חֵלְיָא אַחַת וְקָשַׁר וְגָמַר הֵיאַנוֹ יְהוּדִי, דְּיֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ לְקַמָּן סָעִיף קָטָן ג' בְּגָמַר יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה דְּכָשֵׁר, וְהוּא הַדִּין בָּזֶה. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (שם): **[ב] לְהַצְרִיךְ אֲנָשִׁים.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וּבְקֶרְבָּן נְתַנְאֵל (ניטין פ"ב ס' מו אות ט) כָּתַב דְּאֵף בְּטָוֹ נָשִׁים פְּסוּלוֹת לְרַבּוֹתָם. וּבְמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ב) דְּיֵשׁ זֶה מִדִּבְרֵי הַהֶבְדֵּוֹת מֵימְוֹנִיּוֹת (פ"א אות ט). עַיִן שָׁם: **ב [ד] עַל הָרַמְבַּ"ם.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁהַט"ז עָשָׂה עַצְמוֹ כוֹי, כֵּן כָּתַב בִּכְרֵכִי לְשָׁמָּה מִכָּל מָקוֹם הַתְּלִיָּה בְּבָגֶד לֹא בָּצֵי לִשְׁמָהּ, וְלֵיכָּא לְמִדְכְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְאַפּוקֵי נָכְרִים, שְׁמַע מִינָּהּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּלֹא כַּוָּנָה כָּשֵׁר. עַיִן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרמב"ם) מַה שֶּׁכָּתַב,

בֵּאוּר הֲלָכָה

אַבְרָהָם (סק"ח), **מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּגִנְעֵי דְּמֵירֵי הַדֶּרֶךְ הַחַיִּים שֶׁיֵּשׁ לוֹ צִיצִית בְּבֵיתוֹ, בְּוַדַּאי צָרִיךְ עַל כָּל פָּנִים לְמַהַר לֵילֵךְ לְבֵיתוֹ,** דְּהָלֹא הוּא סְפֵיקָא דְּאוֹרַיְיתָא:

א * לְהַצְרִיךְ אֲנָשִׁים. עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ב), וְהוּא הַטַּעַם שֶׁל מָהָרָ"ם שֶׁהוּבְּאָ בְּהַגָּהוֹת מַיְמוֹנִיּוֹת. וְלֹא הֶעְפִּקְתִּי הַטַּעַם מִשּׁוּם דְּהָוֶה דְּרַבָּנוּ תָּם וְכִדְאִיתָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג) מִשּׁוּם דְּכָל שְׁאֵינוֹ בְּלְבִישָׁה אֵינוֹ בְּעַשְׂיָה, וְנִפְקָא מִנָּהּ גַּם לְיָתֵר הַמִּצְוֹת לוּלֵב וְסֻכָּה, מִשּׁוּם דְּמִשְׁמַע בְּדָרְכֵי מֹשֶׁה (אות א) שֶׁלֹּא חָשְׁשׁ רַק לְהַמְּהָרָ"ם, וְכֵן בְּעוֹלַת תָּמִיד (סק"ב) מָצָאתִי כֵּן, אֲם כֵּן אֵין לְהַחְמִיר גַּם בְּקָטָן, וְכֵן מָצָאתִי בְּאָרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס"א), וּמִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהַפְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין ציצית שעשאן עכו"ם ס"א) הֶעְתִּיקוּ לְהַלָּכָה לְזָהֲרָ לְכַתְּחִלָּה עַל יְדֵי קָטָן, רְאוּי וְנָכוֹן לַעֲשׂוֹת כֵּן. **וּפְשׁוּט דְּהַקָּטָן לְעַצְמוֹ מֻתָּר לְהַטִּיל צִיצִית לְכוֹלֵי עָלְמָא אִם רַק הִגִּיעַ לְחִנּוּךְ** שֶׁהוּא מַחֲיָב מִדְּרַבָּנָן בְּמִצְוֹת צִיצִית וּמִיקְרֵי בֹּר לְבִישָׁה לְהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ בְּצִיצִיּוֹתָיו. **וְיוֹתֵר נִרְאֶה לִי דְּאִפְלוּ אִם כְּבָר נַעֲשָׂה גָּדוֹל בֶּן שֹׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֵין צָרִיךְ לְהַתִּיר צִיצִיּוֹתָיו,** דְּהָרֵי כְּדִרְעֵבַד בְּמִיָּא וּכְדִרְעֵבַד אֵין לָחֹשׁ לְהָא דְּרַבָּנוּ תָּם, וְכָל זֶה **אִם יוֹדֵעַ בְּעַצְמוֹ שֶׁהִטִּילָם אָז לִשְׁמָהּ:**

*** וְטוֹב לַעֲשׂוֹת וְכוֹ'.** עַיִן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ד). הַגָּה מָרָנָ"א לְעִנְיַן דְּיֵעָבֵד בְּאִשָּׁה וּכְוַדַּאי מַתָּר בְּכָל גַּוְנֵי כְּאִישׁ, אֲבָל בְּקָטָן צָרִיךְ עַל כָּל פָּנִים דַּוְקָא גָּדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ. וּכְחַיֵּי אָדָם (כלל יא ס"ל) כָּתַב, קָטָן הַיּוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת לִשְׁמָהּ יֵשׁ לְהַכְשִׁיר בְּדִיעֲבַד בְּאִשָּׁה, עַל כָּרְחָךְ מְיֵירֵי גַּם כֵּן דַּוְקָא בְּגָדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ, דְּאִפְלוּ הַשַּׁ"ז דְּסוֹבֵר לְקַמָּן בְּסִימָן ת"ס (סק"א) דְּקָטָן הַיּוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת לִשְׁמָהּ תּוּ אֵינוֹ בִּכְלָל קָטָן, הֵיינוּ דְּמִנַּהֵי עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ כְּדִמּוּכָח לְהַמְעַיֵּן שָׁם. וּתְמִיהָ לִי עַל אַרְצוֹת הַחַיִּים הַנַּ"ל דְּמִכָּל לְכַתְּחִלָּה עַל יְדֵי קָטָן, הָלֹא אִפְלוּ אִם לֹא נָחֹשׁ כְּלָל לְהָא דְּרַבָּנוּ תָּם הָלֹא מַחֲמַת לִשְׁמָהּ יֵשׁ לְהַחְמִיר לְכַתְּחִלָּה אִם אִפְשָׁר, דְּהָלֹא נִפְסַק בְּסָעִיף ב' דְּהַתְּלִיָּה צָרִיךְ לִהְיוֹת בְּכַוָּנָה לִשְׁמָהּ, לָחֹשׁ לְדַעַת רַשַׁ"י (סוכה ט. ד"ה פסולה) וְהָרא"ש (סי' יד) וְעוֹד שְׁאָרֵי רִאשׁוֹנִים דְּסָבְרִי לְהוּ דְּצָרִיךְ לִשְׁמָהּ בְּזָה מִדְּאוֹרַיְיתָא. וּלְקַמָּן בְּסִימָן ת"ס (ס"א) נִפְסַק דִּלְשִׁיטַת הַמַּצָּה שֶׁל מִצְוָה הַצָּרִיךְ לִשְׁמָהּ אֵין לְשַׁיֵּן לְכַתְּחִלָּה עַל יְדֵי חֵרֶשׁ שׁוֹטֶה וְקָטָן אֲפִלּוּ בְּעוֹמֵד עַל גַּבּוֹ, כְּדְאִיתָא בְּאַחֲרוֹנִים וּכְהַגְרָ"א שָׁם:

ב * הַטִּיל יִשְׂרָאֵל וְכוֹ'. דַּע, דְּמִדְּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתב הרמב"ם) **מוּכָח דְּאִפְלוּ אִם הִשִּׁיל בְּפָרוּשׁ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ כָּשֵׁר לְהָרַמְבַּ"ם** (פ"א ה"י"ב), **וְכֵן לְהַחוּד לְדַעַת רַשַׁ"י** (סוכה ט. ד"ה פסולה) **וְהָרא"ש** (סי' יד) **אֲפִלּוּ סְתָמָא פְּסוּל,** דְּאִי לָאו הָכִי אֵין שׁוּם רְאָיָה דְּהָרא"ש יַחֲלֹק עַל הָרַמְבַּ"ם, דְּמִן הַקּוֹצִין וּמִן הַנִּימִין הֲרֵי בְּוַדַּאי לֹא נִתְלוּ לִשְׁמָן. וְכֵן כָּתַב בְּפָרִישָׁה (דרישה אות א). וְעַיֵּן בְּתִשְׁובַת רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר (מהד"ק) בְּסִימָן ד' שֶׁיֵּשׁ לָמָּה לֹא אָמְרִינַן בָּזֶה דְּסִתָמָא לִשְׁמָהּ קָאֵי. **אֲחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּתִשְׁובַת מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב** בְּסִימָן כ' (בנדפס מחדש סי' כא) **שֶׁדַּעְתּוֹ שָׁגַם הָרַמְבַּ"ם לֹא הָלַךְ רַק בְּסִתָמָא, מִשּׁוּם דְּלִשְׁמָהּ קָאֵי,** עַיֵּן שָׁם:

*** בִּלֹא כַּוָּנָה. וְאִם חָשַׁב בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ לִשְׁמָהּ נִרְאֶה לִי דְּיוֹכֵל לְבָרֵךְ עָלָיו,** אַף דִּכְטְוִיָּה נִשְׁאַרְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן י"א (משנ"ב סק"ד) בְּצָרִיךְ עִיּוּן אִם מְהַנֵּי מַחֲשָׁבָה, הָכָא מָתַר, דְּאֶחָד סְפֵיקָא הוּא דְּשָׁמָא הָלְכָה דְּסַגֵּי בְּמַחֲשָׁבָה עַיַּן בְּרֹאשׁ הַלְּכוֹת קְטָנוֹת (הל' ס"ת סי' ג), וְשָׁמָא הָלְכָה כְּהָרַמְבַּ"ם. וְעוֹד טַעֲמָא אַחֲרִינָא, דִּטְוִית חוּטִין סְתָמָא לְאו לְשֵׁם צִיצִית, מַה שֶּׁאֵין כֵּן תְּלִית הַחוּטִין סְתָמָא לִשְׁמָהּ קָאֵי. וּבְצָרוּף כָּל אִלּוּ הַטְּעָמִים נִרְאֶה לִי דְּיוֹכֵל לְבָרֵךְ עָלָיו, **אַךְ לְכַתְּחִלָּה יוֹתֵר טוֹב שֶׁיּוֹצִיא כֵּן בְּפָרוּשׁ,** וְכֵן הֶעְתַּקְתִּי לְדִינָא בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ח). **וְדַע עוֹד דְּנִרְאֶה לִי דְּאִפְלוּ אִם הַכַּוָּנָה לִשְׁמָהּ לֹא הָיָה רַק בְּתִלְּית צִיצִית רִאשׁוֹנָה וְהַשְּׁאָר הִשִּׁיל בְּסִתָמָא, מִכָּל מָקוֹם יוֹכֵל לְבָרֵךְ,** דְּאָמְרִינַן כָּל הָעוֹשֶׂה עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה הוּא עוֹשֶׂה, אַף דִּלְכְאוֹרָה הֵם הַמַּחְזִיל הָא לְשֵׁם וְכוֹ' דְּאִם חָשַׁב בְּשִׁחִיטָה לִשְׁמָהּ וּבַסֶּלְתָּה הָיָה סְתָמָא, אֲפִלּוּ אִם שְׁבָאַרְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן י"א לְעִנְיַן טְוִיָּה וּשְׁזִירָה, עַיַּן שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה בְּסָעִיף ב' דְּמִכָּל מָקוֹם הַתְּלִיָּה לֹא בָּצֵי לִשְׁמָהּ, וְלֵיכָּא לְמִדְכְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְאַפּוקֵי נָכְרִים, שְׁמַע מִינָּהּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּלֹא כַּוָּנָה כָּשֵׁר. עַיַּן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרמב"ם) מַה שֶּׁכָּתַב,

בַּאֵר הַיטֵב

א (א) שֶׁעֲשָׂאָן אֵינוֹ יְהוּדִי. רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהִטִּילָן בְּבָגֶד, פָּסוּל אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ, דְּאִלּוּ בְּטְוִיָּה כָּשֵׁר לְהָרא"ש (הל' ס"ת סי' ג) כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר סִימָן י"א סָעִיף ב': **(ב) לְהַצְרִיךְ אֲנָשִׁים.** וְהֵיינוּ לְחִלּוֹת בְּבָגֶד, אֲבָל לִטְוֹת מֵתָר לְכַלֵּי עַלְמָא. וְקָטָן הֵיינוּ כְּאִשָּׁה, מִגַּן אַבְרָהָם (סק"ג): **ב (ג) בִּלֹא כַּוָּנָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁקָּשַׁר קֶשֶׁר הָעֶלְיוֹן שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא בִּלֹא כַּוָּנָה. אֲבָל אִם עָשָׂה קֶשֶׁר הָעֶלְיוֹן בְּכַוָּנָה, אַף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה אַחַר כָּךְ שְׁאָר הַקְּשָׁרִים וְחֻלְיוֹת בִּלֹא כַּוָּנָה, גַּם בְּדִיאֵיכָא צִיצִית אֲחֵרִים יֵשׁ לְהַכְשִׁיר. עוֹלַת תָּמִיד (סק"י): **(ד) עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁמַּכְשִׁיר.** פֵּרוּשׁ שֶׁהָרַמְבַּ"ם סְבִירָא לֵיהּ אַף עַל גַּב דְּבָצֵי טְוִיָּה לִשְׁמָהּ מִכָּל מָקוֹם הַתְּלִיָּה בְּבָגֶד לֹא בָּצֵי לִשְׁמָהּ, וְלֵיכָּא לְמִדְכְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְאַפּוקֵי נָכְרִים, שְׁמַע מִינָּהּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּלֹא כַּוָּנָה כָּשֵׁר. עַיַּן בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרמב"ם) מַה שֶּׁכָּתַב,

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

דְּבִגְנַאי גָּדוֹל הוֹחָה כְּבוֹד הַבְּרִיּוֹת אֲפִלּוּ אִסּוּר דְּאוֹרַיְיתָא בְּשַׁב וְאַל תַּעֲשֶׂה. אַךְ צָרִיךְ לְמַהֵר לֵילֵךְ לְבֵיתוֹ אוֹ לְבַיִת שֶׁלְּפָנָיו בֵּית הַכְּנֶסֶת וְיִפְקְטֵיטְנוּ שָׁם, (כא) אַף שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּדִבְרֵי תּוֹרָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא אִסּוּר תּוֹרָה. אֲבָל בְּשַׁבָּת אֵין צָרִיךְ לְמַהֵר לָצֵאת מִבֵּית הַכְּנֶסֶת כָּל עוֹד שֶׁהוּא עוֹסֵק בְּמִצְוָה. (כב) וְהָרוֹאֶה בַּחֲבֵרוֹ שֶׁנִּפְסְקוּ לוֹ הַצִּיצִית לֹא יֹאמַר לוֹ, עַד שֶׁיָּבוֹא לְבֵיתוֹ, דְּהֵינוּ שֶׁיִּקְרָאֶנּוּ לָבוֹא לְבֵיתוֹ וְשָׁם יֹאמַר לוֹ שֶׁיַּשְׁקִיטֶנּוּ. עוֹד כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם) דְּאִם אֵין צִיצִית בָּעִיר דְּיֵנוּ בְּחֹל כְּמוֹ בְּשַׁבָּת. וְהוּא הַדִּין (כג) טַלִּית דִּמְחֻיָּב רַק מִדְּרַבָּנָן, כְּגוֹן שְׁאוֹלָה לְאַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם, דְּיֵנוּ בְּחֹל כְּמוֹ בְּשַׁבָּת:

א (א) שֶׁעֲשָׂאָן. פֵּרוּשׁ, (ע) שֶׁהִטִּילָן בַּבֶּגֶד, פָּסוּל אֲפִלּוּ בְּיִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ וּמְלַמְּדָהוּ לַעֲשׂוֹת לִשְׁמָהּ, דְּאִלּוּ אִם אֵינוֹ יְהוּדִי כָּל טְוָאן שֶׁלְּפָנָיו בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּאוֹפֶן זֶה כָּשֵׁר לְהָרא"ש (הל' ס"ת סי' ג), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לְעֵיל בְּסִימָן י"א סָעִיף ב'. וְדַוְקָא אִם (ג) תָּחֲבוֹ בְּבָגֶד אוֹ עָשָׂה הַחֵלְיָא אוֹ הַקֶּשֶׁר רִאשׁוֹן, (ד) אֲבָל אִם הַחֵלְיָא וְהַקֶּשֶׁר רִאשׁוֹן עָשָׂה יִשְׂרָאֵל, וְהֵאֵינוֹ יְהוּדִי גָּמַר שְׁאָר הַחֻלְיוֹת וְהַקְּשָׁרִים דְּאֵינָן רַק לְמִצְוָה בְּעַלְמָא, כָּשֵׁר: **(ב) לְהַצְרִיךְ אֲנָשִׁים.** וַאֲפִלּוּ (ז) עוֹמֵד עַל גַּבָּן לֹא מְהַנֵּי, מִשּׁוּם דְּהָא דִּכְתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ' מַשְׁמַע גַּם לְמַעֵט בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל: **(ג) שֶׁיַּעֲשׂוּ אוֹתָן.** דַּוְקָא הַתְּלִיָּה בְּהַבֶּגֶד, אֲבָל (ה) הַטְוִיָּה וְהַשְּׁזִירָה מֻתָּר עַל יְדֵי נָשִׁים: **(ד) וְטוֹב לַעֲשׂוֹת וְכוֹ'.** וְכֵן רָאוּי וְנָכוֹן שֶׁלֹּא לַעֲשׂוֹת לְכַתְּחִלָּה הַצִּיצִית בְּבֶגֶד שֶׁל גָּדוֹל עַל יְדֵי קָטָן פָּחוֹת מִשֶּׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים. אֲבָל (ו) אִם הוּא בֶּן שֶׁלֹּשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנִים וְיוֹם אֶחָד, אַף שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת, אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה אֵין לְהַחְמִיר. וְהָאַרְצוֹת הַחַיִּים (לב הארץ ס"א) מַקֵּל אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה עַל יְדֵי קָטָן. וְכָל זֶה (ז) דַּוְקָא בְּגָדוֹל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ הַמְלַמְּדָהוּ לַעֲשׂוֹת לִשְׁמָהּ, אֲבָל בְּלָאו הָכִי, אֲפִלּוּ אִם כְּבָר הִטִּילָם הַקָּטָן בַּבֶּגֶד צָרִיךְ לְהַתִּירָם וְלִחְזֹר וּלְתָנָם: **(ה) לְכַתְּחִלָּה.** אֲבָל בְּדִיעֲבַד מֻתָּר. וַאֲפִלּוּ בְּלֹא עוֹמֵד עַל גַּבָּהּ, (ח) נֶאֱמָנֶת לוֹמַר שֶׁהַטִּילָה לְשֵׁם צִיצִית: **ב (ו) בִּלֹא כַּוָּנָה.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁעָשָׂה הַקֶּשֶׁר הָעֶלְיוֹן שֶׁהוּא מִדְּאוֹרַיְיתָא בְּלִי כַּוָּנָה, אֲבָל (ט) אִם קָשַׁר קֶשֶׁר הָעֶלְיוֹן (י) וְחֵלְיָא אַחַת בְּכַוָּנָה, אַף עַל פִּי שֶׁעָשָׂה שְׁאָר הַקְּשָׁרִים וְהַחֻלְיוֹת אַחַר כָּךְ שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, גַּם בְּדִיאֵיכָא צִיצִית אֲחֵרִים יֵשׁ לְהַכְשִׁיר: **(ז) עַל הָרַמְבַּ"ם שֶׁמַּכְשִׁיר.** אֲפִלּוּ אִם עָשָׂה הַתְּלִיָּה (יא) וְגַם כָּל הַקְּשָׁרִים וְהַחֻלְיוֹת שֶׁלֹּא בְּכַוָּנָה, דְּסָבְרִינָא לֵיהּ, אַף עַל גַּב דְּבָצֵי טְוִיָּה לִשְׁמָהּ מִכָּל מָקוֹם הַתְּלִיָּה לֹא בָּצֵי לִשְׁמָהּ, וְלֵיכָּא לְמִדְכְּתִיב 'בְּנֵי יִשְׂרָאֵל' לְאַפּוקֵי עוֹבֵד גִּלּוּלִים, שְׁמַע מִנָּהּ דְּיִשְׂרָאֵל בִּלֹא כַּוָּנָה כָּשֵׁר. וְאֵין לוֹמַר, (יב) יַתִּירִים מֵהַבֶּגֶד וְיַחְזֹר וְיִתְּנֵם בְּכַוָּנָה לְשֵׁם מִצְוָה, יֵשׁ לוֹמַר, דְּמֵירֵי שֶׁהוּא סָמוּךְ לְשַׁבָּת וְאֵין שְׁהוּת לְהַתִּירָם וּלְקָשְׁרָם. אִי נָמֵי, שֶׁנִּפְסַק אֶחָד מֵרָאשָׁיו

(סמ) שְׁלֹחָן עָרוּךְ הָגְרַ"ז (ס"ד) וּפְשׁוּט: **(סנ)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם): **(סא)** פְּרִי מְגַדִּים (שם): **(סב)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג): **(סג)** פְּשׁוּט: **א (ע)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג): **(ג)** לְבוּשׁ וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"א): **(ד)** אַחֲרוֹנִים: **(ה)** פְּשׁוּט: **(ו)** לְבוּשׁ וְעוֹלַת תָּמִיד (סק"ג) וְלֶחֶם חֲמוּדוֹת (דברי חמודות אות לו) וְט"ז (סק"א) וְאֵלִיָּה רַבָּה (סק"ג) וְהַגְרַ"א: **(ז)** פְּרִי מְגַדִּים (א"א סק"ג): **(ח)** עַיַּן לְעֵיל בְּסִימָן י"א בְּבֵאוּר הֲלָכָה

בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל טְוָאן עַכּוּ"ם וְכוֹ' בְּאֶמְצַע דִּבּוּרוֹ וְדַע עוֹד דְּטְוִיָּה לִשְׁמָהּ פָּיֵון וְכוֹ' וּבְסוֹף הַדִּבּוּר וּבְשִׁזּוּר עוֹמֵד עֲלֵיהֶם וְכוֹ' וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין בְּצִנְעָנִינוּ וּכְדְעֵבַד סָמְכִינַן אַחֲזָקָה דְּרַבָּא מִמּוּ שָׁם: (ס) עַיַּן בֵּית יוֹסֵף (סק"ד): **ב (ט)** עוֹלַת תָּמִיד (סק"ד): **(י)** כַּנַּ"ל בְּסִימָן י"א סָעִיף י"ג עַיַּן שָׁם: **(יא)** בֵּית יוֹסֵף (ד"ה כתב הרמב"ם): **(יב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד):

(ח) * **לֹא יְבָרֵךְ עָלָיו:** ג [ד]הַשּׁוֹאֵל מֵחֲבֵרוֹ טַלִּית שֶׁאֵינָהּ מְצֻיֶּצֶת (ט) **פָּטוּר מִלְהַטִּיל** (ה) **בָּהּ צִיצִית כָּל שְׁלֹשִׁים יוֹם, דִּכְתִיב** (דברים כב יב) **'כְּסוּתְךָ' וְלֹא שֶׁל אֲחֵרִים. אֲבָל אַחַר שְׁלֹשִׁים יוֹם חַיָּב** (י) **מִדְּרַבָּנָן, מִפְּנֵי שֶׁנִּרְאֵית כְּשֶׁלּוֹ.** הַגָּה: וְאִם הֶחְזִירוֹ תּוֹךְ שְׁלֹשִׁים וְחָזַר וּלְקָחוֹ אֵינוֹ מְצֻטְרָךְ, רַק בָּעִינַן שְׁלֹשִׁים יוֹם רְצוּפִים (נימוקי יוסף הלכות ציצית (יב ד"ה טלית)). * [ה]שְׁאָלָהּ כְּשֶׁהִיא מְצֻיֶּצֶת (ו) [ז] (יא) **מְבָרֵךְ עָלֶיהָ** (יב) **מִיָּד:**

ד חלין ק"י (ע"ב) מנחות (ל"ו) [מ"ד] (ע"א). ה תוספות שם והרא"ש שם בחלין (פ"ח סי' כה).

בְּאֵר הַיטֵב

וְהַשּׁ"ז סָעִיף קָטָן ב' עֲשָׂה עַצְמוֹ כְּאִלּוּ לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף, וְתָרַץ מִנַּפְשֵׁהּ מַה שֶּׁתַּרַץ הַבַּיִת יוֹסֵף, עַיֵּן שָׁם. וְאֵין לוֹמַר, יַתִּירִם מִבְּגָד וְיַחֲזֹר וְיִתְּנֵם בְּכִנּוּיָהּ בְּבֶגֶד, דְּיֵשׁ לוֹמַר דְּמֵירֵי בְּשִׂבְתּ. אִי נָמֵי, שֶׁנִּפְסַק אֶחָד מֵרַאשָׁיו וְאִם יַתִּירִם יְהֵא אִסּוּר לְתָנֵם בְּבֶגֶד, כְּמוֹ שֶׁתַּבְנוּ לְעֵיל סִימָן י"ב סָעִיף קָטָן ב'. **ג** (ה) **בָּהּ צִיצִית.** וְאִם הַשִּׁיל בָּהּ צִיצִית, כָּתְבוּ תּוֹסָפוֹת (חולין ק' ד"ה טלית) וְהָרא"ש (שם פ"ח סי' כה) דְּהִסְתַּכְּרָה לֹא הִפְסִיד, כְּמוֹ נָשִׁים הַמְכֻרְכוֹת עַל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא. מִגַּן אַבְרָהָם (סק"ה): (ו) **מְבָרֵךְ עָלֶיהָ מִיָּד.** דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכִי הַשְׁאִילָהּ לוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ עָלֶיהָ. וְכָתַב ט"ז (סק"ה), נִרְאֶה לִי דְּהָא דְּמַחַיֵּב בְּרָכָה, הַיְינוּ בְּטַלִּית הַמְיֻחֶדֶת לְמִצְוַת צִיצִית כְּמוֹ טַלִּיתוֹת שֶׁל בֵּית הַבַּנְיָנָא, דְּבָזֶה וַדַּאי לֹא מַקְנֶה לוֹ אֶלָּא לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה וּלְבָרֵךְ עָלֶיהָ, אֲבָל בְּמִלְבּוּשׁ שֶׁל אַרְבַּע כְּנָפוֹת שֶׁאָדָם דְּמֵירֵי בְּצִיצִית דַּקִּים וּבְלוּיִים. שֶׁהֵם קְרוֹבִים לְהִפָּסֵד אִם יַתִּיר אוֹתָם, עַיֵּן שָׁם: ג [ו] **מְבָרֵךְ.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה בְּקֶצֶר שַׁעֲרֵי אֶפְרַיִם שַׁעַר הִלְכוֹת קְרִיאַת הַתּוֹרָה שַׁעַר י'

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

יוסף (סק"ד) בְּשֵׁם יַד אַהֲרֹן (הגב"י), וְכָתַב שֶׁהִסְתַּיֵּם בְּשׁ"ז יִרְאֶה קֶצֶת נְטוּיָה מֵהַכְּתִיב יוֹסֵף אַף עַל פִּי שֶׁהַכֹּל הוֹלֵךְ אֵל מָקוֹם אֶחָד, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַמַּגֵּן אַבְרָהָם (סק"ד) דְּמֵירֵי בְּשִׂבְתּ, הַקְשׁוּ עַל זֶה דְּהָא בְּשָׁלְחָן עָרוּךְ כָּתַב אִם אֵין צִיצִית אֲחֵרִים. וְעַיֵּן בְּיד אֶפְרַיִם שֶׁיֵּשׁ לְהַגִּיהַּ סְמוּךְ לְשִׂבְתּ, וְכֵן רְאִיתִי מְגִיהִים כֵּן, וְרִצּוֹנוֹ לוֹמַר דְּבַאֲחֵרִים יֵשׁ לוֹמַר שֶׁיַּעֲשֶׂה רַק כָּשֵׁר וְחַלְיָא אַחַת, אֲבָל לְהַתִּיר אֲלוּ שְׁצָרִיךְ מִתּוֹךְ וְלַחוֹר וְלִכְשֵׁר עַל כָּל פָּנִים כָּשֵׁר וְחַלְיָא, לָזֶה אֵין פָּנַאי. וְעַיֵּן בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה (סק"ג) שֶׁכָּתַב בְּשֵׁם קֶצֶת חֲכָמִים שֶׁתַּרְצוּ שֶׁגַּם בְּחֹל מְשָׁכְחָה כְּשֶׁיַּעֲבֹר זְמַן תְּפִלָּה. וּמַה שֶּׁכָּתַב חֵכֶם אֶחָד לְחוֹשׁ שֶׁמָּא נִתְקַלְקְלוּ וְיִשָּׁאֵר בְּלֹא מִצְוָה בְּלֹל וּלְכָךְ מוּטָב לִסְמֹךְ עַל הָרַמְב"ם, וְלַיתָא, כֵּיוָן דְּבְחֹל יָכוֹל לַעֲשׂוֹת אֵין חֶשֶׁשׁ שֶׁיִּשְׁכַּח, וּמוּטָב לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה לְכַלֵּי עָלְמָא, עַיֵּן שָׁם. וּלְפִי דְּבָרָיו יֵשׁ לוֹמַר דִּבְסָמוּךְ לְשִׁבָּת, אַף אִם יֵשׁ פָּנַאי עֲדַיִן לְהַתִּיר וְלַחוֹר וְלִכְשֵׁר, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹת בְּמִתּוֹן שׁוּב אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן, שֶׁיֵּשׁ לַחוֹשׁ שֶׁעַל יְדֵי שֶׁיְּתַיֵּר אוֹתָם שֶׁלֹּא בְּמִתּוֹן יִהְיוּ נִפְסָדִים. וְעַיֵּן שָׁם בְּמַחֲזִיק בְּרָכָה עוֹד שֶׁיֵּשׁ לוֹמַר דְּמֵירֵי בְּצִיצִית דַּקִּים וּבְלוּיִים, שֶׁהֵם קְרוֹבִים לְהִפָּסֵד אִם יַתִּיר אוֹתָם, עַיֵּן שָׁם:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וְאִם יַתִּירָם יְהֵא אָסוּר לַחֲזֹר וְלִתְּנָם בַּבֶּגֶד, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּסִימָן י"ב (סק"ב): (ח) **לֹא יְבָרֵךְ עָלָיו.** אֲפִלּוּ אִם (יג) לֹא עָשָׂה רַק הַתְּחִיבָה בַּכָּנָף שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, וְכָל שֶׁכֵּן אִם עָשָׂה הַקֶּשֶׁר עֶלְיוֹן שֶׁלֹּא לִשְׁמָהּ, דְּרַשַׁ"י (סוכה ט. ד"ה פסולה) וְהָרא"ש (הל' ציצית סי' יד) וְהַתּוֹסָפוֹת (מנחות מב: ד"ה הקושרים) סְבִירָא לְהוּ דְּבָעִינַן מִדְּאוֹרַיְתָא גַּם כֵּן תְּלִיָּה לִשְׁמָהּ, וּקְרָא דְּמַעֲט עוֹבֵד גִּלּוּלִים צָרִיךְ אֲפִלּוּ יִשְׂרָאֵל עוֹמֵד עַל גַּבּוֹ וּמְלַמְּדָהוּ לִשְׁמָהּ. עַל כֵּן צָרִיךְ לִזָּהֵר לַכַּתְּחִלָּה קֹדֶם הַתְּלִיָּה בַּבֶּגֶד שֶׁיּוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו בְּפֵרוּשׁ שְׁתּוֹלֶה כָּל אֵלּוּ הַצִּיצִית לְשֵׁם צִיצִית, וְכִמּוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסִימָן י"א (סק"ד) לְעִנְיַן טְוִיָּה וּשְׁזִירָה. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה בלא כונה): **ג** (ט) **פָּטוּר.** וְהַמַּשִּׁיל בָּהּ צִיצִית וּמְכָרָהּ, (יד) לֹא הִפְסִיד, כְּמוֹ נָשִׁים שֶׁיְּכוֹלוֹת לְכָרְכָהּ עַל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁהַזְּמַן גְּרָמָא אַף שֶׁפָּטוּרוֹת. וּמִמֵּילָא (טו) יָכוֹל לְצֵאת בּוֹ בְּשַׁבָּת לִרְשׁוּת הָרַבִּים, דְּנוֹי הוּא לַבֶּגֶד: (י) **מִדְּרַבָּנָן.** וְיֵרָבֵךְ עָלֶיהָ. וְשׁוֹכֵר דִּינוֹ כְּשׁוֹאֵל (עוֹלַת תָּמִיד (סק"ו) שֶׁמּוֹכִיחַ כֵּן מִתּוֹסָפוֹת מְנָחוֹת מ"ד עַמּוּד א' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל טַלִּית וְכוּ'). וּבְעַטּוּר (ח"ב דף עג:) מָצָאתִי שֶׁכָּתַב וּשְׂכִירוּת מְסֻפָּקָא לָן: (יא) **מְבָרֵךְ עָלֶיהָ.** וְיֵשׁ (טז) מַחְמִירִין וְסוֹבְרִין שֶׁלֹּא לְבָרֵךְ אֶלָּא אִם כֵּן נָתַן לוֹ בְּפֵרוּשׁ בְּמִלְּתָנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר, אַף (יז) רֹב הָאֲחֲרוֹנִים מַסְכִּימִים לְפִסַק הַשֻּׁלְחָן עָרוּךְ. וְהַטַּעַם הוּא, דְּהָא אַדַּעְתָּא דְּהָכִי הִשְׁאִילָהּ לוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ עָלֶיהָ, וְכֵינָן שֶׁאִי אֶפְשָׁר לוֹ לְבָרֵךְ אֶלָּא אִם כֵּן תִּהְיֶה שֶׁלּוֹ, הֲרֵי כְּאִלּוּ נָתְנָהּ לוֹ בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר. וּלְכָתְחִלָּה בְּוַדַּאי יוֹתֵר טוֹב לְבַקֵּשׁ מֵהַמַּשְׁאִיל שֶׁיִּתֵּן לוֹ בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר, וְלֹא לְעִכּוּבָא. וְדַוְקָא (יח) אִם שָׁאַל מִמֶּנּוּ טַלִּית הַמְיֻחָד לְמִצְוָה, אֲבָל אִם הוּא בֶּגֶד הָעוֹמֵד לִלְבִישָׁה וְרַק כֵּיוָן שֶׁפְּתוּחַ רֻבּוֹ עוֹשִׂין בּוֹ צִיצִית וְלֹא נַעֲשָׂה בִּשְׁבִיל מִצְוַת צִיצִית, וְכֵן אִם שָׁאַל טַלִּית (יט) לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה אוֹ לַעֲבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה אוֹ לְדוֹכָן שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא מִשּׁוּם הֲכָבוֹד, אֵין מְבָרְכִין עָלָיו, דְּאוּלַי הָיָה רְצוֹנוֹ לְהַשְׁאִילוֹ רַק לְמִלְבּוּשׁ לְחוּד וְלֹא לְהָקְנוֹת לוֹ. וְיֵשׁ חוֹלְקִין בָּזֶה (כ) וּסְבִירָא לְהוּ א)דְּבָכָל גַּוְנֵי מְבָרְכִין. עַל כֵּן כָּתַב בְּדָרְכֵי הַחַיִּים (דין ציצית שעשאו עכו"ם וכו' ס"ג) דְּיוֹתֵר טוֹב שֶׁיִּכָּנֵן בְּכָל אֵלּוּ שֶׁלֹּא לְקָנוֹת, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ לְבָרֵךְ לְכַלֵּי עָלְמָא, לְבַד מֵהַטַּלִּית שֶׁשָּׁאַל בְּעֵת הַתְּפִלָּה לְצֵאת בּוֹ. וְכָל זֶה בְּטַלִּיתוֹת שֶׁל אִישׁ פְּרָטִי, אֲבָל בְּטַלִּיתוֹת (כא) שֶׁל קָהָל כְּעֵין שֶׁלָּנוּ הַמְצוּיוֹת בְּבָתֵּי כְּנֻסִיּוֹת, צָרִיךְ לְבָרֵךְ עָלָיו לְכַלֵּי עָלְמָא אֲפִלּוּ כְּשֶׁלּוֹקְשׁוֹ רַק לֵעָבֹר לִפְנֵי הַתֵּבָה אוֹ לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה, מִשּׁוּם דְּטַלִּית שֶׁל קָהָל אַדַּעְתָּא דְּהָכִי קְנוּהוּ מִתְּחִלָּה שֶׁכָּל מִי שֶׁלּוֹבֵשׁ אוֹתוֹ שֶׁיִּהְיֶה שָׁלוֹ, כְּמוֹ בְּאָתְרוֹג. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שאלה) בְּשֵׁם הַשַּׁעֲרֵי אֶפְרַיִם: (יב) **מִיָּד.** עַיֵּן סִימָן תרנ"ח סָעִיף ה' לְעִנְיַן לוּלָב וּבִקְרֵי מְגִלָּה שָׁם (א"א סק"ד),

בְּאוּר הֲלָכָה

כָּל הָאַרְבַּע צִיצִיּוֹת מִצְוָה אַחַת הִיא דִּמְצַפְּצִין זֶה אֶת זֶה. **אַךְ אִם יֹאמַר בְּפֵרוּשׁ קֹדֶם הַתְּחָלַת הַתְּלִיָּה דְּכָל הַצִּיצִית שֶׁיִּתְלֶה אַחַר כָּךְ יִהְיֶה הַכֹּל לְשֵׁם צִיצִית, תּוֹ לֹא צָרִיךְ לְכָל זֶה,** וְכֵנ"ל בְּתַחִלַּת סִימָן י"א בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה שיאמר בתחילת), עַיֵּן שָׁם:

* **לֹא יְבָרֵךְ עָלָיו.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק"ח) בְּמַה שֶּׁכָּתַבְנוּ אֲפִלּוּ אִם לֹא הָיָה רַק הַתְּלִיָּה שֶׁלֹּא בְּכַנָּף. הֵנָּה לְכְאוֹרָה הָיָה מָקוֹם לוֹמַר דְּדַוְקָא אִם עָשָׂה קֶשֶׁר, לְפִי מַה שֶּׁהֵבִיא הַפְּרִי מְגַדִּים (משב"ז סק"ב) בְּשֵׁם הַלְּבוּשׁ (סי' יא ס"ד) טַעַם עַל הָא דְּקַיְימָא לַן בְּסִימָן י"א סָעִיף י"ג דְּדַוְקָא אִם עָשָׂה קֶשֶׁר, דְּהַקֶּרַע דִּגְדִלִים תַּעֲשֶׂה לְךָ' מַשְׁמַע מִשֶּׁנַּעֲשָׂה גְּדִיל, עַל זֶה דְּרָשִׁינַן תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי, אִם כֵּן מַמִּילָא הוּא הַדִּין נָמֵי לְמַאי דְּדָרְשִׁינַן 'תַּעֲשֶׂה לְךָ' לְשֵׁם חוֹבָתוֹ, דְּאַהֲשְׁלַת הַצִּיצִית בְּבֶגֶד גַּם כֵּן קָאֵי לְפָרוּשׁ רַשַׁ"י וְהָרא"ש, דְּדַוְקָא אִם עָשָׂה גַּם כֵּן קֶשֶׁר וְחָלְיָא, דְּמַאי שְׁנָא. אֲבָל מִדִּבְרֵי הַבַּיִת יוֹסֵף בְּדִבּוּר הַמַּתְחִיל כָּתַב הָרַמְב"ם וְכוּ' אֲלָמָּא תְּלִיָּה לִשְׁמָהּ בְּעִינַן וְכוּ', עַיֵּן שָׁם, מוּכָח בְּהָדְיָא דְּהִתְחִיבָה בְּכָנָף שֶׁיִּהְיֶה לִשְׁמָהּ. וְאַחַר כָּךְ מָצָאתִי מוּכָח כֵּן יוֹתֵר בְּהָדְיָא בְּתוֹסָפוֹת מְנָחוֹת דַּף מ"ב עַמּוּד ב' דִּבּוּר הַמַּתְחִיל הַקּוֹנֵס כוּ', עַיֵּן שָׁם. **אַךְ מִכָּל מָקוֹם אִפְשָׁר דְּאִם שָׁכַח לְכַוֵּן לִשְׁמָהּ בְּעֵת הַתְּחִיבָה וּבְעֵת הַקֶּשֶׁר כְּוַן לִשְׁמָהּ, דְּיוֹכֵל לְבָרֵךְ,** דְּנֹאמַר הוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ, וְשָׁאנֵי הֵיהֵא דְּהַקּוֹצֵץ דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה הוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ. וְאַף דְּזֶה גּוּפָא סָפֵיקָא הוּא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַגְּרַ"א לְעֵיל בְּסִימָן י"א סָעִיף א' וּכְמוֹ שֶׁפָּסַק הָרַמְב"ם פֶּרֶק ב' מִשְׁחִיטָה (הט"ז) וּפֶרֶק ד' מֵהִלְכוֹת זְכִיָּה וּמַתָּנָה (ה"ג), הָא יֵשׁ עוֹד בָּזֶה סְפֵיקָא, דְּאוּלַי הֲלָכָה כְּהָרַמְב"ם דְּלֹא בָּעִינַן לִשְׁמָהּ, וְגַם דְּאוּלַי בָּזֶה סְתָמָא לִשְׁמָהּ קָאֵי וּכְיֵשׁ דְּפָסְקוּ כֵּן, עַיֵּן בְּמִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב סִימָן כ' (בנדפס מחדש סי' כא) וּבְאֹרְצוֹת הַחַיִּים (ארץ יהודה סק"ב). **אַךְ יֵשׁ לְדַחוֹת קָצָת,** דְּיֵשׁ פּוֹסְקִים [הָרַשַׁ"ל (ישי"ש חולין פ"ב סי' כ) וּדְרִישָׁה בְּיוֹרֶה דֵּעָה בְּסִימָן ד'] (סק"ב) דְּסְבִירָא לְהוּ דְּלֹא אָמְרִינַן כְּלָל הוֹכִיחַ סוֹפוֹ עַל תְּחִלָּתוֹ, **וְצָרִיךְ עִיּוּן. וְלוּלֵי דִּמְסְתַּפְקִינָא הָיִיתִי אוֹמֵר מִלְּתָא חֲדַתָּא בְּעִנְיָנֵנוּ, דְּעִקַּר פְּלוּגְתַּת הָרא"ש עַל הָרַמְב"ם הוּא בְּאִם יִשְׂרָאֵל הִטִּיל הַצִּיצִית בְּבֶגֶד יִשְׂרָאֵל אַחֵר שֶׁבִּקֵּשׁ אוֹתוֹ לְהַטִּיל בְּתוֹכוֹ אֲלוּ הַחוּטִין, דְּלְהָרַמְב"ם כָּשֵׁר אַף בָּזֶה,** דְּהָא קָא מְדַיֵּק מִדְּפוֹסֵל הַגְּמָרָא (מנחות מב.) דַּוְקָא בְּהַטִּיל נָכְרִי צִיצִית בְּבֶגֶד דְּמֵירֵי דְּהַטִּיל בְּבֶגֶד יִשְׂרָאֵל, מִדְּמַשְׁמַע בְּגְמָרָא מְנָחוֹת מ"כ עַמּוּד ב' מִלֵּישָׁנָא בְּתָרָא דְּרַב יַעֲשׂוּ לָהֶם, אֲחֵרִים. [וּלְשׁוֹן הָרִי"ף (יב:) בָּזֶה, מִגַּיו לְלוֹקֵחַ צִיצִית מִן הַנָּכְרִי וְכוּ', לֹא אֲבִין, וּתְמִיהָ עַל הַמְפָרְשִׁים שֶׁלֹּא הֵעִירוּ בָּזֶה, וְאוּלַי דְּסִבְרַת הָרִי"ף דְּהָנֵי תְּרֵי לִישָׁנָא לֹא פְּלִיגִי. וְעַל כָּל פָּנִים כָּל הַפּוֹסְקִים סְבְרֵי דְּבָכָל גַּוְנֵי פְּסוּל עַל יְדֵי נָכְרִי]. וְנוֹכֵל לֵאמַר בָּזֶה, דִּסְבְרַת הָרא"ש הוּא דָּזֶה הַיִּשְׂרָאֵל הַשֵּׁנִי לֹא כְּגַן בְּהַשְׁלָתוֹ לְשֵׁם צִיצִית רַק סְתָם לְקַיֵּם בַּקָּשָׁתוֹ שֶׁל רִאשׁוֹן שֶׁבִּקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְהַטִּיל אֲלוּ הַחוּטִין בְּתוֹכוֹ. [**הַגָּ"ה. וְאֵין הָכִי נְמִי דְּאִם הָיָה מְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ בְּפֵרוּשׁ שֶׁיָּטִיל אֲלוּ הַחוּטִין בְּתוֹכוֹ לְשֵׁם צִיצִית דְּכָשֵׁר לְכוּלֵי עָלְמָא,** וְכִדְלָעֵיל סִימָן י"א סָעִיף א' טְוִי לִי צִיצִית לְטַלִּית. **וְלִכְאוֹרָה אֲפִלּוּ אִם הָיָה אוֹמֵר לוֹ סְתָם הָשֵׁל לִי צִיצִית אֲלוּ לְטַלִּית דְּכָשֵׁר** וּכְמוֹ שָׁם בְּטָוֵי לִי צִיצִית לְטַלִּית, וּבְדִלְחָךְ יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם. עַד כָּאן הַגָּ"ה]. **אֲבָל אִם הוּא בְּצַעְמוֹ הִטִּיל בְּסְתָם חוּטֵי הַצִּיצִית בִּבְגָדוֹ, אֲפִלּוּ דְּגַם לְהָרא"ש בָּזֶה סְתָמָא לִשְׁמָהּ קָאֵי** דְּלִמָּה הִטִּיל אֲלוּ הַחוּטִין בִּבְגָדוֹ אִם לֹא לְשֵׁם צִיצִית, וּבִקְרֵט בְּאֵלּוּ הַשְּׁלִיתִים שֶׁלָּנוּ שֶׁהֵם מְיֻחָדִין בְּעֵת קְנִיָּתָן רַק לְקַיֵּם בָּהֶם מִצְוַת צִיצִית, בְּוַדַּאי אַחַר כָּךְ כְּשֶׁהִטִּיל בָּהֶן חוּטֵי הַצִּיצִית לְשֵׁם צִיצִית הִטִּיל בָּהֶן, וְדוֹמְיָא דְּמַאי דְּהַבִּיא הַמַּגֵּן אַבְרָהָם בְּסִימָן תקפ"ט סָעִיף קָטָן ד' בְּשֵׁם הָרַדְבַּ"ז (ח"ב סי' תתט), עַיֵּן שָׁם. **וְכָל זֶה כְּתַבְתִּי רַק לְהַצְדִּיק הַמִּנְהָג שֶׁלֹּא נְהֹגוּ לִזָּהֵר בָּזֶה, אֲבָל כָּל יְרֵא שָׁמַיִם יַחְמִיר עַל עַצְמוֹ לִהְיוֹת זְהִיר לְהוֹצִיא בְּשִׁתְּפֵי בְּפֵרוּשׁ שֶׁהוּא תּוֹלֶה אוֹתָן לְשֵׁם צִיצִית:**

ג * **שְׁאָלָהּ כְּשֶׁהִיא מְצֻיֶּצֶת וְכוּ'.** עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה בְּסוֹף סָעִיף קָטָן י"א מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ לְעִנְיַן טַלִּית הַקָּהָל דְּאַדַּעְתָּא דְּהָכִי קְנוּהוּ וְכוּ', כֵּן כָּתַב בְּדֶרֶךְ הַחַיִּים, וּתְמַהֲנִי לְמָה צָרִיךְ לָזֶה הָלֹא הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) כָּתַב דְּהֵרֵי כְּטַלִּית שֶׁל שְׁתָּפִין דְּנִתְבָּאֵר בְּסָעִיף ה' דְּחַיָּבֶת, וְכֵן אִיתָא בְּמַרְדְּכַי בְּהִלְכוֹת צִיצִית בְּסִימָן תתק"ע.

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) עַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה לא יברך): **ג** (יד) מִגַּן אַבְרָהָם (סק"ה): (טו) עוֹלַת תָּמִיד (סק"ו): (טז) רַשַׁ"ל (ישי"ש חולין פ"ח סי' נ"ג) וְט"ז (סק"ד ד"ה): (יז) מִגַּן אַבְרָהָם (סק"ו) וְאֲלִיָּה רַבָּה (סק"ו) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (דין ציצית שעשאן עכו"ם וכו' ס"ג) וְעוֹד שְׁאָר פּוֹסְקִים: (יח) ט"ז (סק"ד): (יט) יָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (שם): (כ) מִגַּן אַבְרָהָם (שם): (כא) אֲלִיָּה רַבָּה (שם) וּפְרִי מְגַדִּים (א"א סק"ו) וְדֶרֶךְ הַחַיִּים (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו"ע הרב (סעיפים ז-ח) פסק שהמשאיל לחבירו מלבוש של ד' כנפות שאדם לובשו דרך מלבוש בעלמא ולא לשם מצות ציצית אין השואל צריך לברך עליו, משום דאין לנו בירור שהשאילו לשם מצוה שנאמר דהוה כאילו נתן לו במתנה על מנת להחזיר, אבל אם יצדה לברך הרשות בידו, כדין טלית שאולה. והשואל כדי לעלות לדוכן או לעלות לקרות בספר תורה, אם המשאיל יודע שהשואל לובשו לשם מצות ציצית אם כן אדעתא דהכי השאילו שיברך עליו והוי כאילו נתנה לו במתנה על מנת להחזיר, ולכן מברך עליו כאילו היתה שלו. אבל אם סובר המשאיל שאינו לובשו אלא מפני כבוד הציבור אין עלינו לומר דנתנו לו במתנה על מנת להחזיר ואין השואל צריך לברך, מיהו אם יצדה לברך הרשות בידו, כנ"ל. ובפסקי הסידור איתא: השואל טלית מחבירו יבקש ממנו שיתן לו במתנה על מנת להחזיר כדי שיוכל לברך עליו לדברי הכל וכו'.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah